

بررسی هنجارها و انسجام اجتماعی مؤثر بر سبک زندگی سبز در زنان خانه دار شهری

ام‌البنین کارگر فلاح^۱، حبیب‌الله کریمیان^۲، منصور شریفی^۳

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۴/۱۰

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۰۹

DOI: 10.30495/JISDS.2023.73498.11897

چکیده

امروزه تخریب محیط‌زیست و مسائل مرتبط با آن سبب شده تا جوامع بیشتر به سمت حفظ محیط‌زیست حرکت کنند در این میان نهادینه‌شدن سبک زندگی سبز در بین زنان خانه‌دار نقش مهمی در حفظ محیط‌زیست دارد. پژوهش حاضر با هدف بررسی هنجارها و انسجام اجتماعی مؤثر بر سبک زندگی سبز در زنان خانه‌دار شهری انجام شد. روش پژوهش حاضر پیمایشی و ابزار گردآوری داده‌ها نیز پرسشنامه بود. جامعه آماری این تحقیق کلیه زنان خانه‌دار ساکن در شهر تهران بودند که با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای ابتدا ۴ منطقه، سپس از هر منطقه ۲ ناحیه و از هر ناحیه ۲ محله و از هر محله ۲ بلوک به صورت تصادفی و سپس از بلوک‌ها مخاطبین به صورت در دسترس انتخاب شدند. براساس فرمول کوکران در سطح خطای ۵ درصد از هر منطقه تعداد ۲۵۰ نفر و مجموعاً ۱۲۵۰ نفر انتخاب تعیین شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با رگرسیون و با نرم‌افزار SPSS صورت گرفت. در نهایت نتایج نشان دادند که بین انسجام اجتماعی و سبک زندگی سبز رابطه معنی‌دار و مثبت وجود دارد.

واژگان کلیدی: سبک زندگی سبز، هنجارهای اجتماعی، انسجام اجتماعی

^۱ دکتری جامعه‌شناسی گرایش اقتصادی و توسعه، گروه جامعه‌شناسی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.
(Email: h.amiran@yahoo.com)

^۲ استادیار جامعه‌شناسی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران (نویسنده مسئول)
(Email: habibkarimian@yahoo.com)

^۳ استادیار جامعه‌شناسی، گروه جامعه‌شناسی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.
(Email: m.sharifi@yahoo.com)

مقدمه

در گذشته نسبت به حفاظت از محیط زیست توجه جدی صورت نمی گرفت اما امروزه به لحاظ اهمیت و خطراتی که محیط زیست را تهدید می کند هم دولت ها و هم سازمان های بین المللی با برگذاری کنفرانس ها و تصویب کنوانسیون های مربوط به حفاظت از محیط زیست توجه جدی نموده اند (کاکس^۱، ۲۰۱۰: ۱۲). اعلامیه استکهلم در سال ۱۹۷۲ میلادی از سوی کنفرانس محیط زیست بشر سازمان ملل متحد پذیرفته شد. برای عملی ساختن و تاکید بر آن، اعلامیه ریو، در سال ۱۹۹۲ م در کنفرانس محیط زیست و توسعه سازمان ملل متحد، راه تکامل خود را به سرعت طی نمود (گاگنیدزه^۲، ۲۰۱۸: ۴۱۰). امروزه با توجه به رشد روزافزون جمعیت و در نتیجه افزایش مشکلات محیط زیستی، الزام فوری به منظور حفظ محیط زیست وجود دارد. پژوهشگران برای حل معضلات محیط زیستی، راه حل های گوناگونی مطرح می کنند که اغلب این راه حل ها، تکنولوژیکی هستند (یزدانی آرانی و امیری، ۱۳۹۸: ۲۴). اما امروزه به دلیل هزینه های زیاد این روش ها، به دگرگونی سبک زندگی و رفتارهای مردم علاقه مند شده اند. آن ها معتقدند که راه حل مسائل محیط زیستی باید در تغییر رفتار و نگرش انسان مورد بررسی قرار گیرد. در این راستا زنان خانه دار نقش مهمی در ایجاد آگاهی مردم نسبت به مسائل محیط زیستی و اقدام برای محافظت از محیط زیست و نیز سبک زندگی سبز ایفا می کند. بگویم زنان می توانند مسیر بسیاری از رفتارهای پرخطر ضد محیط زیست را تغییر دهند. زیرا که دامنه تأثیرگذاری آنها کل اجتماع را در بر خواهد گرفت (موسی پور، نعیمی و رضایی، ۱۳۹۶: ۷۹). سبک زندگی زنان خانه دار دغدغه های محیط زیستی بیشتری از خود نشان می دهند. دیدگاه غالب این است که زنان خانه دار نسبت به رفتارهای محیط زیستی نگرش و نگاه همدلانه تری دارند. بدین معنا که در چند دهه گذشته زنان خانه دار دغدغه های محیط زیستی بیشتری از خود نشان داده اند؛ بنابراین بهتر سبک زندگی سبز را جذب و عملیاتی می کنند (ماگو^۳ و گونوال^۴، ۲۰۱۹: ۲۴). اگرچه در نگاه اول ارتباط میان جامعه انسانی و محیط زیست فیزیکی از نظر جنسیت خنثی تلقی می شود و به نظر می رسد به شیوه یکسانی هم زنان و هم مردان را تحت تأثیر قرار می دهد، اما با بررسی دقیق تر می توان پی برد که این رابطه به هیچ وجه خنثی نیست (کاساندراس^۵، دیرینزو^۶ و داس^۷، ۲۰۱۹: ۱۰۴). ساخت اجتماعی-فرهنگی متمایز این روابط میان زنان و مردان اینگونه است که؛ ارتباط میان افراد و محیط فیزیکی برای دو جنس به گونه متفاوتی عمل می کند زیرا که زنان در مورد نتایج مضر محیط زیست برای دیگران، اکوسیستم و خود اعتقادات قوی تری دارند و این عقاید بیشتر رفتارهای طرفداران محیط زیست را پیش بینی می کند (ماهور^۸، ۲۰۱۹: ۱۸). اما موضوع زمانی حاد می شود و نقش سبک زندگی زنان خانه دار بیش از پیش اهمیت می یابد که مسائل زیست محیطی و تبعات آن در کلان شهری نظیر تهران را مورد توجه قرار دهیم. آلودگی هوا سالانه بین ۷ تا ۹ هزار نفر را در تهران می کشد! یعنی به طور متوسط سالانه هشت هزار نفر و تقریباً هر ساعت یک نفر. وارونگی هوا یکی دیگر از معضلات آلودگی هوای تهران به ویژه در فصول سرد سال است (نظری و نظری، ۱۳۹۸: ۲۵). توجه ویژه به آموزش عالی و برنامه ریزی درسی در راستای توسعه پایدار محیط زیست می تواند موجب پایداری خانواده به عنوان کوچکترین رکن جامعه بشمار آید (رزقی و سلامی، ۲۰۲۳: ۵۹۴۷) از دیگر مسائل مرتبط با آلودگی هوا در تهران آلودگی شدید دید در شهر است. در بیش از دو بیست روز از ایام سال غلظت ذرات معلق آنچنان بالا است که گستره دید کامل را به کمتر از پانصد متر کاهش می دهد. به همین دلیل ساکنان محدوده دو سوم جنوبی شهر اغلب تصویر محو و کدوری از توجال را می بینند (نعمت الهی و صیف، ۱۳۹۸: ۹۰). از یک سوم بالای شهر هم دو سوم جنوبی آن به زحمت دیده می شود، اغلب هم این بخش از شهر در هاله ای از "دود مه" خاکستری غرق است. کاهش میدان دید شاید ملموس ترین اثر زیست محیطی

¹ Cox

² Gagnidze

³ Mago

⁴ Gunwal

⁵ Cassandra

⁶ Dirienzo

⁷ Das

⁸ Mahour

آلودگی هوا در تهران باشد. جز آن، رنگ باختگی پوشش گیاهی شهر هم قابل توجه است (طاهری‌زاده و عباسی، ۱۳۹۸: ۶۷). نتایج بررسی شهرداری تهران نشان می‌دهد که بیش از هفتاد درصد درختان واقع در حاشیه بزرگراه‌های تهران به دلیل انباشت لایه‌ای از ذرات زیانبار روی شاخ و برگشان در حالت نیمه مردگی قرار دارند (فتحی و شریفی، ۱۳۹۶: ۶۲). منطبق با واکنش افراد نسبت به مباحث زیست محیطی، مردم نیاز دارند که دانش بیشتری درباره مباحث

باتوجه به این روند باید گفت اغلب راه‌کارهای حفظ محیط‌زیست در تهران بیشتر مدیریتی و شهری بوده و کمتر بر روی فرهنگ‌سازی و نقش گروه‌های مختلف سرمایه‌گذاری شده است از جمله نقش زنان در ابعاد مختلف حفظ محیط‌زیست شهری نادیده گرفته شده است از یک سو زنان خانه‌دار اغلب به علت فعالیت خانگی و به ظاهر عدم ارتباط با دنیای خارج نسبت به زنان شاغل از منظر صاحب‌نظران کمتر دارای مسائل زیست محیطی هستند که به نوعی تصور اشتباهی است در حالی که رفتارهای زیست محیطی زنان خانه‌دار شهر تهران اغلب در خانه و با انواع مواد مورد استفاده می‌تواند بیش از پیش اهمیت یابد به طوری که اغلب زنان خانه‌دار اگر به این آگاهی برسند که کمتر از آلوده‌کننده‌های زیست محیطی نظیر شوینده‌ها یا پلاستیک استفاده کنند بسیاری از الگوهای مصرف بین خانوارها تغییر یافته و اساساً محیط‌زیست کمتر آلوده می‌شود. همچنین نقش زنان خانه‌دار در کاهش آلودگی‌های صوتی و منظر شهری نیز اساساً مورد توجه واقع نشده از جمله برخی از زنان خانه‌دار دارای خودروی شخصی هستند که در صورت داشتن نگرش مثبت به محیط‌زیست کمتر از خودروی شخصی استفاده می‌کنند که در کاهش آلودگی صدا و هوا تأثیر خواهد داشت. همچنین آگاهی زنان خانه‌دار از کاهش تولید زباله و استفاده از مواد تجزیه‌پذیر نقش مهمی در کاهش آلودگی منظر خواهد داشت. در کنار این موضوعات باید گفت نقش زنان خانه‌دار در ایجاد گروه‌های حافظ محیط‌زیست، اقدامات جمعی پاکسازی محیط‌زیست آلوده شهری به ویژه محلات، نوع تربیت فرزندان برای حفظ بیشتر محیط‌زیست، مشارکت در مسائل مربوط به درختکار و سایر موضوعات کمتر مورد توجه بوده یا اساساً مورد توجه نبوده است بر همین اساس در این تحقیق به بررسی هنجارها و انسجام اجتماعی مؤثر بر سبک زندگی سبز در زنان خانه‌دار شهری تهران پرداخته می‌گردد تا موضوع شناخت تأثیر هنجارها و انسجام اجتماعی بر شکل‌گیری سبک زندگی سبز مشخص گردد.

مبانی نظری

مفهوم سبک زندگی جزء مفاهیم اساسی در جامعه - شناسی است. سبک زندگی برای توصیف شرایط زندگی انسان استفاده می‌شود (شفاعتی و اخروی، ۱۳۹۹: ۴۴). این عبارت ابتدا توسط آلفرد آدلر^۱ در سال ۱۹۲۹ ابداع شد. سبک‌های زندگی مجموعه‌ای از طرز تلقی‌ها، ارزش‌ها، شیوه‌های رفتار، حالت‌ها و سلیقه‌ها در هر چیزی را در بر می‌گیرد. موسیقی عامه^۲، تلویزیون، آگهی‌ها^۳ همه و همه تصورها و تصویرهایی بالقوه از سبک زندگی فراهم می‌کنند. سبک زندگی فرد، اجزای رفتار شخصی او نیست، لذا غیرمعمول نیستند. بیشتر مردم معتقدند که باید سبک زندگیشان را آزادانه انتخاب کنند. در بیشتر مواقع مجموعه عناصر سبک زندگی در یک جا جمع می‌شوند و افراد در یک سبک زندگی مشترک می‌شوند. به نوعی گروه‌های اجتماعی اغلب مالک یک نوع سبک زندگی شده و یک سبک خاص را تشکیل می‌دهند. سبکی شدن زندگی با شکل‌گیری فرهنگ مردم^۴ رابطه نزدیک دارد. مثلاً می‌توان شناخت لازم را از افراد جامعه را از سبک زندگی افراد آن جامعه بدست آورد (آبدالا، کیرا و رودریگو، ۲۰۲۰: ۴۸). آدلر سبک زندگی را فردی دانسته، معتقد است سبک زندگی هر فرد می‌تواند منحصر به فرد باشد. در مقابل وبر، لیزر و مک کی سبک زندگی را پدیده‌ای جمعی تلقی کرده، معتقدند بسیاری از سبک‌های زندگی تنها از طریق فرایندهای گروهی و

^۱ Alfred Adler

^۲ Public Music

^۳ Advertisements

^۴ Public Culture

^۵ Abdala, G.A., Meira, M.D.D., Rodrigo

جمعی امکان گسترش پیدا می‌کنند. در این مفهوم سبک زندگی تنها هنگامی معنا پیدا می‌کند که جمعی از مردم آن را به کار می‌برند. آنزباخر^۱ (۱۹۷۶) کاربرد مفهوم سبک زندگی را در هر سه حوزه فردی، گروهی و عمومی تشریح می‌کند (وو ان، ۲۰۱۹: ۲۴۱). ایده «فردی بودن» در دیدگاه روان‌شناختی نسبت به سبک زندگی ریشه دارد؛ از نظر برخی اندیشمندان، بعضی از سبک‌های زندگی در فرایندهای دینامیک^۲ گروه‌ها پدیدار می‌شوند و امکان گسترش پیدا می‌کنند (از جمله در خانواده و خرده‌فرهنگ‌ها^۳ و غیره)؛ سومین گونه کاربرد سبک زندگی، به عنوان اصطلاحی عام (ژنریک) است که هم افراد و هم گروه‌ها را شامل می‌شود. طبق نتیجه‌گیری جنکینز^۴ (۱۹۸۲)، بررسی پژوهش‌ها در حوزه سبک زندگی نشان می‌دهد ماهیت برخی از متغیرها چنان است که قابلیت طبقه‌بندی افراد را (به لحاظ زمینه‌های مشترک) فراهم می‌کند (شفاعتی و اخروی، ۱۳۹۹: ۴۵). نقش سبک زندگی، همگراساختن جنبه‌های مختلف زندگی است. مثلاً گلاسر^۵ (۱۹۷۳) و راپوپورتز^۶ (۱۹۷۵) ادعا می‌کنند «جستجو برای هویت منسجم همگرا، تعیین‌کننده انتخاب‌های افراد و موتور محرک فعالیت‌های آنان است» و از نظر پیروان دیدگاه روان‌شناسی، انسان‌ها نظامی از ساخت‌ها را برای خود ساخته و پرورش می‌دهند که دارای حداقل ناهماهنگی است و مبنایی برای مقایسه و ارزیابی همه فعالیت‌ها به شمار می‌رود (آزوسینا^۷، ۲۰۱۳: ۲۳۵). عواملی نظیر پنهان‌کاری، جاه‌طلبی و تفاوت سلیقه فرد در حوزه‌های مختلف، موجب گسترش ناهمسازی در سبک زندگی می‌شود و برخی افراد چنان در مدیریت استرس^۸ و پنهان‌کاری استاد هستند که می‌توانند چنین سبک‌هایی از زندگی را برای سال‌ها ادامه دهند. بورديو نیز اذعان کرده است که «برخی افراد می‌توانند آگاهانه یا ناآگاهانه به مجموعه‌ای از رفتارهای هماهنگ و همساز دست پیدا کنند، ولی عده دیگری به دلایل قادر به این کار نیستند» (حسینی و پودینه، ۱۳۹۹: ۷۸).

طبقه اجتماعی، نوعی قشربندی است که در آن قشرها به وسیله مقررات قانونی یا مذهبی ایجاد نمی‌شوند و عضویت بر مبنای موقعیت موروثی نیست. هم‌چنین طبقه اجتماعی؛ گروه‌بندی وسیعی از افراد است که دارای منابع اقتصادی مشترکی هستند. نظام‌های طبقاتی انعطاف‌پذیرترین نظام‌های قشربندی هستند. هیچ‌گونه محدودیت‌های رسمی درباره ازدواج میان گروهی بین افراد متعلق به طبقات مختلف وجود ندارد. طبقه یک فرد تا اندازه‌ای اکتسابی است؛ نه این که صرفاً در هنگام تولد منسوب گردد. تحرک اجتماعی؛ حرکت صعودی یا نزولی در ساخت طبقاتی؛ بسیار معمول‌تر از انواع دیگر است. طبقات به تفاوت‌های اقتصادی میان گروه‌بندی‌های افراد و نابرابری در تملک و کنترل منابع مادی بستگی دارند. طبقه اجتماعی، بخشی از اعضای جامعه است که ارزش‌های مشترک، حیثیت، فعالیت‌های اجتماعی، به میزان ثروت و دارایی‌های مشخص دیگر و نیز آداب معاشرت آن با دیگر بخش‌های دیگر جامعه متفاوت باشد. طبقه اجتماعی در تعریف، گروه‌بندی وسیعی از افراد است که دارای منابع اقتصادی مشترک هستند. این منابع شدیداً بر انواع شیوه‌های زندگی آن‌ها تأثیر می‌گذارد. به این ترتیب، هر طبقه اجتماعی می‌تواند از لحاظ برخورداری از ارزش‌های مشترک، منزلت اجتماعی مشخص، فعالیت‌های دسته‌جمعی، میزان ثروت و دارایی‌های شخصی، آداب معاشرت با دیگر بخش‌های جامعه متفاوت باشد. در جوامع صنعتی پیشرفته سه شاخص درآمد، شغل و تحصیلات عامل تعیین طبقه اجتماعی هستند. علاوه بر این‌ها متغیرهایی همچون نژاد، مذهب، ملیت، جنس، محل سکونت و پیشینه خانوادگی هم بر تشخیص طبقه اجتماعی تأثیر می‌گذارند.

¹ Aunzbacher

² Dynamic

³ Subculture

⁴ Jenkins

⁵ Glaser

⁶ Rapoport

⁷ Azosina

⁸ Stress Management

پیشینه پژوهش

در این بخش به مرور پیشینه‌های تحقیق داخلی و خارجی پرداخته شده است و ترتیب مرور پیشینه‌ها نیز از جدید به قدیم است. حیدری ساریان (۱۳۹۸) پژوهشی با عنوان «مطالعه و تحلیل عوامل اجتماعی مؤثر در بهبود رفتارهای معطوف به حفظ محیط زیست مناطق روستایی، مطالعه موردی: شهرستان اردبیل» انجام دادند. نتایج فن تحلیل عاملی نشان دادند مهم‌ترین عوامل اجتماعی مؤثر در بهبود رفتارهای معطوف به حفظ محیط زیست در منطقه مطالعه شده شامل چهار مؤلفه (تقویت سرمایه اجتماعی و تعلق سرزمینی، ارتقای ظرفیت‌های شناختی و ترویج مسئولیت‌پذیری اجتماعی، تقویت اخلاق‌مداری اجتماعی و ترویج سبک زندگی حافظ محیط زیست و تقویت شاخص‌های رفاه اجتماعی و بهبود رضایت‌مندی) است که مقدار واریانس و واریانس تجمعی تبیین شده این چهار عامل ۶۵/۱۴ است. ملک زاده (۱۳۹۷) پژوهشی با عنوان «تحلیل و بررسی میزان مشارکت زنان در حفظ و مدیریت محیط زیست شهری» انجام داد. نتایج تحقیق نشان داد وضعیت میزان مشارکت زنان در حفظ و مدیریت محیط زیست شهری در قالب موارد کلی و جزئی به تفصیل طرح شده است به گونه‌ای که بتوان راهبردهای برنامه ریزی و مدیریت محیط زیست شهر را تبیین و اجراء نمود و زنان در حفظ و مدیریت محیط زیست شهری مشارکت بالایی دارند. مردای ثانی و قدیمی (۱۳۹۶) پژوهشی با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر سبک زندگی سلامت محور زنان خانه دار در شهر دماوند» انجام دادند. نتایج حاکی از آن است که ارتباط معناداری بین بعد خانوار، میزان درآمد خانوار، حمایت اجتماعی، استفاده از وسایل ارتباطی و آگاهی زنان از مباحث مربوط به سلامت با سبک زندگی سلامت محور آن‌ها رابطه معنادار وجود دارد. پاپاواسیلیو^۱ (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان «مشارکت زنان در حفاظت از محیط زیست در چارچوب زمینه توسعه پایدار محلی» انجام دادند. نتایج این بررسی نشان می‌دهد که مشارکت زنان به ویژه در حفاظت از محیط زیست جزیره بسیار مهم بود، زیرا عادت‌ها و مشاغل روزمره آن‌ها با محیط زیست سازگار بود. حیاط خانه‌های آن‌ها با گل و درخت تزئین شده بود. آن‌ها در باغهای خود سبزیجاتی را بدون استفاده از کود و سموم دفع آفات کشت می‌کردند. آن‌ها همچنین آب باران را جمع‌آوری می‌کردند و به طور کلی آب را با دقت و توجه زیادی صرف می‌کردند. آن‌ها غذای اضافی را در زباله نمی‌انداختند، بلکه آن را به حیوانات خانگی یا حیوانات اهلی می‌دادند و همچنین از کمبود زباله در کارهای خانه اطمینان داشتند. بنابراین، کار آن‌ها، عادت‌های روزمره و روش زندگی آن‌ها هیچ بار سنگینی بر محیط زیست وارد نمی‌کند، بنابراین آن‌ها سهم تعیین کننده‌ای در توسعه پایدار جزیره داشتند. رایمی^۲ و همکاران (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان «نقش زنان در حفاظت و توسعه محیط زیست در نیجریه» انجام دادند. نتایج نشان داد نیجریه مجهز به ابزارهای مناسب، به ویژه نسل جوان و در حال رشد زنان در آفریقا، جهت دستیابی به اهداف جهانی و تغییر آینده قاره همراه با اهداف خود است. "بنابراین توصیه می‌شود که برای توسعه پایدار ریشه‌های آن، دسترسی و مالکیت منابع طبیعی باید برای همه جنسیت به ویژه زنان، افراد معلول، حاشیه نشین و گروه‌های اقلیت افزایش یابد. هاردان خلیل^۳ (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان «عوامل مؤثر در رفتارهای مربوط به سلامتی در سبک زندگی در میان زنان عرب» انجام داد. نتایج نشان داد که سن بر سبک زندگی سلامت محور تأثیر مثبت دارد. تحصیلات بر سبک زندگی سلامت محور تأثیر مثبت دارد. خودکارآمدی سلامتی بر سبک زندگی سلامت محور تأثیر مثبت دارد. حمایت اجتماعی بر سبک زندگی سلامت محور تأثیر مثبت دارد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ روشی از نوع پژوهش کمی است. تکنیک یا روش مورد استفاده در بخش کمی، پیمایش است؛ در این نوع تحقیق هدف بررسی توزیع ویژگیهای یک جامعه است در پژوهش پیمایشی پارامترهای جامعه بررسی می‌شوند. این پژوهش از

^۱ Papavasileiou

^۲ Raimi

^۳ Hardan-Khalil

جهت ماهیت علی و تبیینی است. جامعه آماری این تحقیق کلیه زنان خانه دار (اعم از مجرد یا متأهل) ساکن در شهر تهران بودند. با توجه به سیال بودن آمار زنان شاغل در این باره از مناطق، از فرمول کوکران برای جامعه نامعلوم در سطح خطای ۵ درصد برای تعیین نمونه استفاده می‌شود. براساس فرمول کوکران از هر منطقه ۲۵۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب می‌شود. بنابراین مجموع نمونه پژوهش حاضر برای ۵ منطقه شهر تهران ۱۲۵۰ نفر است روش نمونه‌گیری برای انتخاب زنان خانه‌دار، تصادفی است که در این شیوه زنان خانه‌داری که در هنگام پرکردن پرسشنامه در دسترس باشند به صورت تصادفی انتخاب می‌شوند. در جدول ۱ متغیرها، مولفه‌ها و معرف‌های هر متغیر و تعداد گویه‌ها مشخص گردیده است.

جدول ۱. متغیرها، مولفه‌ها و معرف‌های هر متغیر و تعداد گویه‌ها

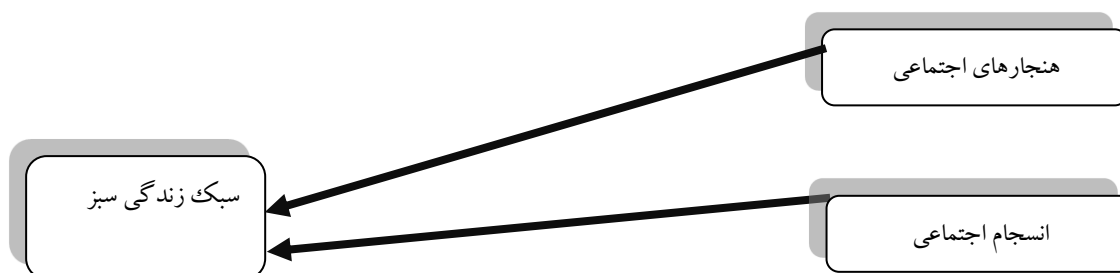
شماره سؤال	تعداد سؤال	معرف‌ها	مؤلفه	متغیر
۱-۱۷	۱۷	تولید زیاله در خانواده مصرف کاغذ در خانواده استفاده از شوینده‌های شیمیایی استفاده از وسایل حمل و نقل عمومی تفکیک زیاله‌ها در خانه توجه به بسته بندی‌های قابل بازیافت در خرید استفاده از مواد طبیعی و ارگانیک حفاظت از حیوانات نگهداری از حیوانات در منزل مصرف آب در خانواده پختن غذا به قدر کافی استفاده از دستمال کاغذی در منزل استفاده از ظروف یکبار مصرف استفاده از کیسه‌های پلاستیکی سازگاری لوازم آرایشی با محیط زیست توجه به برچسب انرژی در خرید وسایل منزل استفاده از لامپ‌های کم.	-	سبک زندگی سبز
۱۹-۲۶	۹	رعایت ادب در ارتباط با دیگران احترام به حقوق دیگران پایبندی به تعهدات مقید به رعایت قوانین صادق بودن پایبندی به قول قائل شدن اهمیت به فرزندان مسئولیت پذیر بودن خوش خلقی و گشاده رو بودن.	-	هنجارهای اجتماعی
۴۶-۵۰	۵	نگران بودن خانواده‌ها در زمان مشکل نگران بودن دوستان در زمان مشکل داشتن دوست صمیمی مشارکت در رفع مشکلات دیگران معاشرت با دوستان.	انسجام اجتماعی	سرمایه اجتماعی

در پژوهش حاضر براس سنجش میزان پایایی گویه‌ها یا سنجه‌های تحقیق از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ برای سنجش میزان تک بعدی بودن نگرشها، قضاوت‌ها، عقاید و سایر مقولاتی که اندازه‌گیری آنها آسان نیست به کار می‌رود. ضریب آلفای کرونباخ بالای ۰,۷۰ به عنوان ضریب آلفای قابل قبول است و نشان می‌دهد که بین گویه‌ها یا سئوال‌ات هر متغیر ارتباط و پیوستگی وجود دارد.

جدول ۲. نتایج آزمون آلفای کرونباخ

ردیف	متغیر	تعداد سئوال	مقدار آلفا	نتیجه
1	سبک زندگی سبز	17	0.788	قابل قبول-پایا
2	هنجارهای اجتماعی	9	0.803	مطلوب-پایا
3	اعتماد اجتماعی	10	0.792	قابل قبول-پایا
4	مشارکت اجتماعی	9	0.752	قابل قبول-پایا
5	انسجام اجتماعی	5	0.785	قابل قبول-پایا
6	سرمایه فرهنگی	۱۰	0.776	قابل قبول-پایا

در تحقیق حاضر جهت جمع‌آوری اطلاعات برای پی‌ریزی مبانی کلی تحقیق همچون تعریف، عوامل، ابعاد، ضرورت‌ها، نظریه‌ها و نیز متغیرهای تحقیق از مطالعات کتابخانه‌ای مانند مقالات و کتب لاتین و فارسی و آمار و اطلاعات استفاده می‌شود. ابزار گردآوری داده‌ها برای بخش اول پژوهش که بصورت کتابخانه‌ای انجام شد فیش‌برداری است: فیش‌برداری به معنای استخراج عبارت، جمله یا پاراگرافی از یک متن و نوشتن آن در فیش مطالعه است. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش دوم، پرسشنامه محقق‌ساخته است. در پژوهش حاضر با توجه به این که پرسش‌های پژوهش از پرسشنامه محقق‌ساخته استفاده شده است برای تأیید اعتبار پرسش‌ها از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. همچنین برای سنجش میزان پایایی گویه‌ها یا سنجه‌های تحقیق از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. قلمرو موضوعی پژوهش حاضر در حوزه جامعه‌شناسی سبک زندگی سبز، و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن قرار دارد. قلمرو مکانی این تحقیق شهر تهران است. پژوهش حاضر از نوع مقطعی یا عرضی است و از بهمن‌ماه ۱۳۹۹ شروع شده تا بهمن‌ماه ۱۴۰۰ است. همچنین بازه زمانی جمع‌آوری اطلاعات پژوهش حاضر از تیر تا مردادماه ۱۴۰۰ خواهد بود. تجزیه و تحلیل داده‌های این تحقیق در دو سطح توصیفی و استنباطی بود. در سطح توصیفی به توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و متغیرهای مستقل و وابسته با آماره‌هایی نظیر فراوانی، درصد، میانگین، میانه، انحراف معیار پرداخته شد. در بخش استنباطی که مربوط به آزمون فرضیه‌هاست از رگرسیون چندمتغیره استفاده شد. از آنجا که پیر بردیو مطالب متنوع و متعددی دارد در خصوص موضوعات سبک زندگی و نتایج و پیامدهای اجتماعی، چارچوب نظری پژوهش حاضر بر دیدگاه بردیو در پیامدهای اجتماعی و سبک زندگی استوار است (چنی، ۱۳۷۸: ۲۵). در شکل ۱ مدل مفهومی پژوهش مشاهده می‌گردد.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش حاضر

با توجه به شکل ۱ فرضیه‌هایی که در این پژوهش درصدد رسیدن به آنها هستیم به شرح زیر می‌باشند:

۱- بین هنجارهای اجتماعی و سبک زندگی سبز رابطه وجود دارد.

۲- بین انسجام اجتماعی و سبک زندگی سبز رابطه وجود دارد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

دقت در سن پاسخگویان نشان می‌دهد؛ پاسخگویان با گروه سنی ۴۱-۵۰ سال با ۲۹ درصد و ۳۶۹ نفر، و گروه سنی ۳۱-۴۰ سال با ۲۳ درصد و ۲۸۵ نفر بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده‌اند. گروه سنی ۵۱-۶۰ سال با ۱۶ درصد، ۲۱-۳۰ سال با ۱۱ درصد و ۱۳۳ نفر در رده‌های سوم و چهارم قرار دارند. در رده‌های آخر هم گروه سنی ۶۱-۷۰ سال با ۸ درصد و ۱۰۰ نفر، گروه سنی کمتر از ۲۰ سال با ۷ درصد و ۸۹ نفر و گروه سنی بیش از ۷۰ سال با ۶ درصد و ۷۴ نفر قرار دارند. یافته‌های مربوط به تحصیلات پاسخگویان نشان داد: بیشترین تعداد پاسخگویان لیسانس‌ها با ۴۶ درصد و ۵۶۹ نفر هستند همچنین دیپلم و پایین‌تر هم با ۲۶ درصد و ۳۲۵ نفر قرار دارند همچنین پاسخگویان با مدرک فوق‌دیپلم با ۲۱ درصد و ۲۶۸ نفر در رده سوم قرار دارند در نهایت پاسخگویان با مدرک تحصیلی فوق لیسانس و دکترا با ۷ درصد و ۸۸ نفر در رده آخر قرار دارند.

نگاهی به وضعیت متغیرهای تحقیق نشان داد: سبک زندگی سبز در بین پاسخگویان دارای میانگین ۶۲٫۹۶ است که بیشتر از میانگین نظری (۵۱) است که نشان می‌دهد سبک زندگی سبز در وضعیت مطلوبی است. همچنین هنجارهای اجتماعی با میانگین ۳۶٫۳۴ بزرگ‌تر از میانگین نظری (۲۷) است که نشان از قوی بودن هنجارهای اجتماعی در بین پاسخگویان دارد. انسجام اجتماعی با میانگین ۱۷٫۱۸ بزرگ‌تر از میانگین نظری (۱۵) است که نشان از مطلوب بودن انسجام اجتماعی بین پاسخگویان دارد.

آزمون نرمال بودن داده‌ها

برای اجرای روش‌های آمار و محاسبه آماره آزمون مناسب و استنتاج منطقی درباره فرضیه‌های تحقیق، مهم‌ترین عمل قبل از هر اقدامی، انتخاب روش آماری مناسب برای تحقیق است برای این منظور آگاهی از توزیع داده‌ها از اولویت اساسی برخوردار است. برای بررسی توزیع نرمال بودن داده‌ها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شده که در آن اگر سطح معنی‌داری برای کلیه متغیرها بزرگتر از ۰٫۰۵ باشد توزیع داده‌ها نرمال است؛ در غیر اینصورت توزیع داده‌ها غیرنرمال است. نتایج نشان دهنده سطح معنی‌داری آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای تمامی متغیرهاست که بیشتر از ۰٫۰۵ است. بنابراین توزیع کلیه متغیرها و مولفه‌های آن‌ها نرمال هستند پس می‌توان از رگرسیون برای آزمون فرضیه‌ها استفاده کرد.

آزمون فرضیه‌ها

باتوجه به نرمال شدن توزیع داده‌ها از آزمون‌های پارامتریک نظیر رگرسیون برای آزمون فرضیه‌ها استفاده شد.

فرضیه ۱- بین هنجارهای اجتماعی و سبک زندگی سبز رابطه وجود دارد.

نتایج مربوط به آزمون ضریب همبستگی پیرسون، ضریب تعیین و آزمون دوربین واتسون در جدول ۲ آمده است.

جدول ۳. نتایج ضریب همبستگی بین هنجارهای اجتماعی و سبک زندگی سبز

Model	ضریب همبستگی پیرسون	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	تخمین خطای استاندارد	آزمون دوربین واتسون
رابطه بین هنجارهای اجتماعی و سبک زندگی سبز	۰٫۵۰۶	۰٫۲۵۶	۰٫۲۴۸	۱۳٫۵۸۱۳۳	۱٫۷۴۴

بررسی هنجارها و انسجام اجتماعی مؤثر بر سبک زندگی سبز در زنان خانه‌دار شهری / ۱۴۵

دقت در نتایج فرضیه اول نشان می‌دهد سطح معنی‌داری مطلوب ($\text{sig}=0.000$) و ضریب همبستگی نیز مثبت است ($r=0.506$) بنابراین بین هنجارهای اجتماعی و سبک زندگی سبز رابطه مثبت وجود دارد. همچنین هنجارهای اجتماعی توانسته ۲۵,۶ درصد از تغییرات سبک زندگی سبز را تبیین نماید.

جدول ۴. آزمون تحلیل واریانس بین هنجارهای اجتماعی و سبک زندگی سبز

مدل		جمع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی‌داری
تأثیر هنجارهای اجتماعی بر سبک زندگی سبز	بین گروهی	24018.276	۱	6004.569	۳۲,۵۵۳	0.000
	درون گروهی	69723.045	۱۲۵۸	184.453		
	جمع	93741.321	۱۲۵۹			

همچنین، آزمون تحلیل واریانس نیز نشان داد که مقدار ($F=32.553$) در سطح خطای ۰,۰۵ معنی‌دار است که نشان می‌دهد متغیر مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار است و قادر است به خوبی تغییرات متغیر وابسته را تبیین نماید.

جدول ۵. نتایج تحلیل رگرسیون تأثیر هنجارهای اجتماعی و سبک زندگی سبز

مدل	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	t	سطح معنی‌داری
	بتای غیراستاندارد	خطای استاندارد	بتا		
مقدار ثابت	53.299	10.890		4.894	۰,۰۰۰
هنجارهای اجتماعی	۰,۲۲۶	۰,۰۳۳	۰,۵۰۶	8.119	۰,۰۰۰

نتایج حاصل از معادله رگرسیونی نیز نشان داد سطح معنی‌داری هنجارهای اجتماعی بر سبک زندگی سبز مطلوب ($\text{sig}=0.000$) است، و ضریب تأثیر نیز مثبت ۰,۵۰۶ است ($\beta=0.506$)؛ بنابراین می‌توان گفت هنجارهای اجتماعی بر سبک زندگی سبز تأثیر معنی‌دار و مثبت دارد.

فرضیه ۲- بین انسجام اجتماعی و سبک زندگی سبز رابطه وجود دارد.

نتایج مربوط به آزمون ضریب همبستگی پیرسون، ضریب تعیین و آزمون دورین-واتسون در جدول ۵ آمده است.

جدول ۶. نتایج ضریب همبستگی بین انسجام اجتماعی با سبک زندگی سبز

Model	ضریب همبستگی پیرسون	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	تخمین خطای استاندارد	آزمون دورین- واتسون
رابطه بین انسجام اجتماعی با سبک زندگی سبز	۰,۵۹۱	۰,۳۴۹	۰,۳۴۲	۱۲,۹۱۴۲۸	۱,۷۱۱

دقت در نتایج فرضیه دوم نشان می‌دهد سطح معنی‌داری مطلوب ($\text{sig}=0.000$) و ضریب همبستگی نیز مثبت است ($r=0.591$) بنابراین بین انسجام اجتماعی با سبک زندگی سبز رابطه مثبت وجود دارد. همچنین انسجام اجتماعی توانسته ۳۴,۹ درصد از تغییرات سبک زندگی سبز را تبیین نماید.

جدول ۷. آزمون تحلیل واریانس بین انسجام اجتماعی و سبک زندگی سبز

مدل	جمع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی داری
تأثیر انسجام اجتماعی بر سبک زندگی سبز	بین گروهی	۱	8451.336	۵۰,۶۷۴	0.000
	درون گروهی	۱۲۵۸	166.779		
	جمع	۱۲۵۹			

همچنین، آزمون تحلیل واریانس نیز نشان داد که مقدار ($F=50.674$) در سطح خطای ۰,۰۵ معنی دار است که نشان می‌دهد متغیر مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار است و قادر است به خوبی تغییرات متغیر وابسته را تبیین نماید.

جدول ۸. نتایج تحلیل رگرسیون تأثیر انسجام اجتماعی بر سبک زندگی سبز

مدل	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	t	سطح معنی داری
	خطای استاندارد	بتای غیر استاندارد			
مقدار ثابت	75.972	9.626	بتا	7.892	۰,۰۰۰
انسجام اجتماعی	۰,۱۶۳	0.053	۰,۵۹۲	3.063	۰,۰۰۰

نتایج حاصل از معادله رگرسیونی نیز نشان داد سطح معنی داری برای تأثیر انسجام اجتماعی بر سبک زندگی سبز مطلوب ($\text{sig}=0.000$) است. در همین رابطه ضریب تأثیر نیز مثبت ۰,۵۹۲ بود ($\beta=0.592$) بنابراین انسجام اجتماعی بر سبک زندگی سبز تأثیر معنی دار و مثبت دارد.

نتیجه گیری

در پروژه‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای از قبیل سازمان ملل، بانک جهانی، فائو و... نقش قاطع زنان خانه‌دار و سبک زندگی سبز در این زنان تأثیر معنی داری بر حفظ محیط‌زیست دارد (بابایی بازکیایی، دهدار درگاهی و گوهری، ۱۳۸۹: ۲۳). به ویژه در کشورهای در حال توسعه که زنان بیشترین تماس مستقیم با محیط زیست را دارند، برنامه‌های حفاظت از محیط زیست آنها را به عنوان گروه‌های هدف در نظر گرفته و موفقیت این برنامه‌ها را با وجود موانع زیاد، تابعی از مشارکت زنان می‌داند. زنانی که سبک زندگی سبز دارند بیشتر متعهد به رفتارهای زیست‌محیطی هستند از همین روی سبک زندگی زنان همواره ارتباط بیشتری با محیط زیست و طبیعت داشته‌اند و به طور مستقیم یا غیر مستقیم از آن بهره‌مند می‌شوند، بنابراین: با توجه به نقش تربیتی زنان خانه‌دار و مدیریت در خانه می‌تواند با اتخاذ سبک زندگی سبز نقش مهمی در توسعه محیط‌زیست و حفاظت از آن داشته باشند. در این بین طبقات اجتماعی زنان نیز نقش مهمی بازی می‌کنند؛ زنان طبقات متوسط که آگاهی اجتماعی بالایی دارند و بیشتر مسائل و دغدغه‌های اجتماعی-اقتصادی و زیست‌محیطی را درک می‌کنند بهتر می‌توانند الگوهای سبک زندگی سبز را رعایت کنند؛ باتوجه به این که زنان خانه‌دار عامل اصلی انتقال فرهنگ محافظت از محیط زیست به نسل آینده هستند. بسیاری از انتقال ارزش‌های زیست‌محیطی می‌تواند از طریق هنجارهای اجتماعی به نسل‌های بعدی انتقال یابد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که هرچقدر انسجام و هنجارهای اجتماعی در بین زنان خانه‌دار شهر تهران قوی‌تر باشد به همان نسبت به کارگیری و نهادینه‌شدن سبک زندگی سبز نیز بیشتر می‌شود بنابراین لازم است توجه شود که هرگونه تغییر در سبک زندگی زنان خانه‌دار نیازمند توجه به زمینه‌های فرهنگی، طبقاتی و نحوه مشارکت آنها نیز است.

نتیجه فرضیه اول نشان داد؛ بین هنجارهای اجتماعی و سبک زندگی سبز رابطه مثبت وجود دارد. بدین معنی که هرچقدر هنجارهای اجتماعی افزایش می‌یابد، سبک زندگی سبز در بین زنان خانه‌دار نیز ارتقاء می‌یابد. یافته‌های فرضیه اول همسو و سازگار با یافته‌های خادم‌الحسینی و عبدالمنافی (۱۳۹۶) - علیزاده اقدم و قاسم زاده (۱۳۹۶) - افشارکهن و شرقی (۱۳۹۵) - سلمانیان و

رحیمی (۱۳۹۵) - پاپاواسیلیو (۲۰۲۰) - ابدالا و همکاران (۲۰۲۰) - گندیك (۲۰۱۹) - رایمی و همکاران (۲۰۱۹) - آستریا و همکاران (۲۰۱۶) - دنیز (۲۰۱۶) - هوهه (۲۰۱۵) است. به واقع باید گفت هنجارهای اجتماعی در جوامعی که بیشتر به سمت حفظ محیط‌زیست است و این هنجارها در قالب آموزش و پرورش و خانواده‌ها نهادینه می‌شود می‌توان انتظار داشت که سبک زندگی افراد در بزرگسالی هم به سمت یک سبک زندگی سبز سوق داده شود در این میان زنان خانه‌دار بهتر می‌توانند هنجارهای اجتماعی حافظ محیط-زیست یا انواع رفتارهای مصرفی را به سمت سبز شدن هدایت نمایند. در شهر تهران نیز به علت مشغله زیادی که وجود دارد زنان خانه‌دار جزو اقشاری هستند که به علت دارا بودن وقت کافی می‌توانند در هنجارسازی سبک زندگی سبز کوشا باشند از یک طرف زمینه‌های این هنجارسازی در همکاری بین محل سکونت آن‌ها وجود دارد بدین معنی که زنان خانه‌دار در آپارتمان‌های محل سکونت می‌توانند تشکیل هم گروهی‌ها یا تشکل‌های حافظ محیط‌زیست، محله، آپارتمان و خانه را بدهند که این موضوع بتدریج موجب تغییر رفتارهای مصرفی و عادات زندگی آن‌ها می‌شود از سوی دیگر باید اشاره کرد که زنان خانه‌دار می‌توانند در نهادینه‌سازی این هنجارها در بین فرزندان‌شان نیز کوشا باشند که این نیز بسیار اهمیت دارد چرا که باعث می‌شود تا نسل‌های بعدی بتوانند به عادات، سبک زندگی و خصلت‌های فرهنگی تجهیز شوند که حفظ‌کننده محیط-زیست و سبک زندگی آن‌ها است سبک زندگی که در آن تخریب محیط‌زیست بخاطر منافع فردی اصلاً مطرح نیست بلکه مشارکت و همکاری برای حفظ محیط‌زیست و تغییر عمیق در رفتارهای مصرفی و نگرش‌ها اصل است. مطابق با دیدگاه ادوین ساترلند البته از بعد مثبت آن باید گفت که رفتارها و هنجارهای اجتماعی از طریق هم‌نشینی و پیوستگی با دیگران آموخته می‌شود؛ فرضیه اصلی ساترلند این است که رفتار انحرافی مثل سایر رفتارها اجتماعی از طریق هم‌بستگی و پیوستگی با دیگران آموخته می‌شود. فرد بزه‌کار در طول حیات خود از طریق پیوستگی و ارتباط با دیگران، انگیزه‌ها و گرایش‌ها، ارزش‌های انحرافی را فرا می‌گیرد. مردم به نسبت هم‌نشینی و ارتباطی که با قانونشکنان دارند، کجرو می‌شوند. ساترلند بزه‌کاری را ناشی از خطای خانواده‌ها دانسته است که قادر به یاد دادن ارزش‌ها و هنجارها نبوده‌اند. به نظر وی نگرانی‌ها و نیازهای ارضاء نشده در افراد عادی و بزه‌کار شبیه به هم است و تنها روش‌های یاد گرفته شده واکنش به این نگرانی‌ها و محرکها در آنان متفاوت است. خانواده بعنوان محیط یادگیری اولیه نوجوانان بر بزه‌کاری مؤثر است. بنابراین مشاهده می‌شود اگر تخریب محیط‌زیست به صورت هنجار درآید به نظر خانواده و زنان بیشترین تأثیر را در این زمینه خواهند داشت برعکس نیز هنجارمند شدن حفظ محیط‌زیست و داشتن عادتره و رفتارهای حافظ محیط‌زیست نیز به نوبه خود موجب ارتقای سبک زندگی سبز می‌شود. همانطور که نتایج پژوهش‌های دژه و نیکدل (۱۳۹۴)، حسن‌زاده و علیزاده اقدم (۱۳۹۳)، ماگو و گونوال (۲۰۱۹) و کاسانترا و جایوتی (۲۰۱۹) همسو با یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد هنجارشدهن یک الگوی رفتاری که مؤثر بر حفظ محیط‌زیست و یا تغییر رفتارهای مصرفی است می‌تواند بر تغییر نگرش، رفتار و سبک زندگی افراد به سمت سبک زندگی سبز مؤثر باشد. اتفاقاً در زمینه تخریب محیط‌زیست یا رفتارهای مصرفی آسیب‌زا به محیط‌زیست و خانه و محله می‌توان از تکنیک‌هایی نظیر شرم‌نده‌سازی استفاده کرد همانطور که بریتویت معتقد است شرم‌نده‌سازی نوعی ابزار عدم تأیید اجتماعی نسبت به رفتاری خاص برای تحریک ندامت در شخص خلاف کار است. بنابراین هرچقدر زان خانه‌دار بتواند رفتارهای همسایگان خود که مخرب محیط-زیست است با شرم‌نده‌سازی پیش ببرند میزان عم تکرار آن بیشتر می‌شود بشرطی که بتواند الگوهای جایگزین آن رفتار را هم به آن‌ها نشان دهند.

نتیجه فرضیه دوم نشان داد؛ بین انسجام اجتماعی و سبک زندگی سبز رابطه مثبت وجود دارد. بدین معنی که هرچقدر انسجام اجتماعی افزایش می‌یابد، سبک زندگی سبز در بین زنان خانه‌دار نیز ارتقاء می‌یابد. یافته‌های فرضیه دوم همسو و سازگار با یافته‌های موسی‌زاده و علیزاده اقدم (۱۳۹۱) - بنی فاطمه و همکاران (۱۳۹۱) عزیز و همکاران (۱۳۹۱) - بابایی بازکیایی و همکاران (۱۳۸۹) - رحمانی و مجیدی خامنه (۱۳۸۸) - کامرون و وایتلی (۲۰۱۹) - آبیچونلا (۲۰۱۹) - اولوکو و همکاران (۲۰۱۷) - ماهور (۲۰۱۶) - گرافتون و نولز (۲۰۱۳) و توماس (۲۰۱۳) است. به واقع باید گفت اگرچه اعتماد مشارکت اجتماعی تغییردهنده نگرش و

رفتارهای افراد است اما این انسجام و هماهنگی بین افراد است که می‌توانند پایداری تغییرات رد کنش‌های اجتماعی را به همراه آورد همانطور که اگر زنان خانه‌دار نتوانند با همیدگر منسجم و یکپارچه در راستای حفظ محیط‌زیست عمل نمایند چندان راه به جایی نخواهند برد بنابراین جزء اصلی تغییر در سبک زندگی، انسجام اجتماعی است انسجام اجتماعی نشان از نوعی هماهنگی در تغییرات رفتاری است زانی که از این قافله هماهنگ شدن با دیگران عقب بمانند نخواهند توانست سبک زندگی سبز را در رفتارها و نگرش و عادات خود نهادینه کنند.

با توجه به یافته‌های حاصل از اجرای این تحقیق پیشنهادهای کاربردی ذیل ارائه می‌گردد:

پیشنهاد می‌شود با همکاری سراهای محلات، کارگاه‌های آموزش حفظ محیط‌زیست، نحوه بازیافت وسایل منزل و نحوه شناخت محصولات سبز برای زنان خانه‌دار مطرح شود

پیشنهاد می‌شود زنان خانه‌دار با راه‌اندازی صفحات مجازی یا شبکه‌های اجتماعی (بله، ای‌تا و ...) در زمینه شیوه‌های تغییر سبک زندگی به سبک زندگی سبز و روش‌های تغییرات عادات و رفتارهای مصرفی اطلاع‌رسانی نمایند.

پیشنهاد می‌شود در مساجد محلی که بین زنان شناخت و اعتماد خوبی وجود دارد انجمن‌های زنان حافظ محیط‌زیست برای همکاری در موضوعات زیست‌محیطی محلی تشکیل شود.

پیشنهاد می‌شود با همکاری سراهای محلی یا فرهنگسراهای محلی جشنواره یا مسابقات یا برنامه‌های جذاب با محوریت حفظ محیط‌زیست و تغییرات در رفتار و عادات مصرفی افراد به ویژه برای زنان خانه‌دار آموزش داده شود

پیشنهاد می‌شود گروه‌های همیار و خودیار دانشجویان در محلات شهر برای آگاهی‌رسانی حفظ محیط‌زیست با محوریت تشکیل یک صندوق حمایت از محیط‌زیست در بین زنان خانه‌دار تشکیل شود.

پیشنهاد می‌شود از سازمان‌های غیردولتی فعال در حوزه محیط‌زیست از طریق سراهای محلی دعوت بعمل آید تا شیوه‌های حفظ محیط‌زیست و خانه‌داری سبز را به زنان خانه‌دار آموزش دهند.

پیشنهاد می‌شود در هر سال از زنان خانه‌دار که با طرح‌های ابتکاری خود توانسته‌اند زمینه پاکیزگی محلی یا خانه اختراع، ابداع یا راه‌کاری را ارائه دهند تقدیر بعمل آید.

پیشنهاد می‌شود بروشور و جزوات رایگان بین ساکنین محلی، زنان خانه‌دار به صورت درب منزل و یا مراجعین به نهادهای جهت بالابردن دانش زیست‌محیطی افراد توزیع گردد.

پیشنهاد می‌شود جلسات پرسش و پاسخ و نشست‌های مشترک بین زنان خانه‌دار و متخصصین این حوزه با همکاری و هماهنگی سراهای محلی در ارتباط وضعیت محیط‌زیست، شیوه‌های مصرفی خانوارها، ارائه راه‌کارهای بهبود محیط‌زیست و یا انواع با سیاست‌ها و اقدامات حمایتی و یا تخریبی محیط‌زیستی جهت آگاهی بیشتر زنان خانه‌دار برگزار شود.

منابع

منابع فارسی

- حسینی، باقر و پودینه، شهناز (۱۳۹۹). بررسی سبک زندگی (اخلاقی، تربیتی، اجتماعی و...) از منظر قرآن کریم، دومین کنگره بین المللی تحقیقات بین رشته‌ای در علوم انسانی اسلامی، فقه، حقوق و روانشناسی، تهران.
- حیدری ساریان، وکیل (۱۳۹۸). مطالعه و تحلیل عوامل اجتماعی مؤثر در بهبود رفتارهای معطوف به حفظ محیط زیست مناطق روستایی، مطالعه موردی: شهرستان اردبیل. جامعه شناسی کاربردی. مقاله ۴، دوره ۳۰، شماره ۲ - شماره پیاپی ۷۴، تابستان ۱۳۹۸، صفحه ۴۷-۶۴.

شفاعتی، زهرا و اخروی، امیرحسین (۱۳۹۹). الگوی مدیریت سبک زندگی در گام دوم انقلاب، اولین کنفرانس بین‌المللی چالش‌ها و راهکارهای نوین در مهندسی صنایع و مدیریت و حسابداری، ساری.

طاهری زاده، علیرضا؛ عباسی، مریم (۱۳۹۸). بررسی قوانین زیست محیطی استفاده از نانو فناوری در جهان، دومین همایش ملی مدیریت منابع طبیعی با محوریت آب، سیل و محیط زیست، گنبد کاووس، دانشگاه گنبد کاووس.

فتحی، مهدی؛ شریفی، معصومه (۱۳۹۶). نقش رسانه در آموزش سواد زیست محیطی به شهروندان در جهت توسعه پایدار شهری، کنفرانس بین‌المللی عمران، معماری و شهرسازی ایران معاصر، تهران، دانشگاه اسوه - تهران - دانشگاه شهید بهشتی.

مرادی ثانی، قدرت و قدیمی، مرضیه (۱۳۹۶). بررسی عوامل مؤثر بر سبک زندگی سلامت محور زنان خانه دار در شهر دماوند، پنجمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روانشناسی، آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی ایران، تهران.

ملک زاده، شاهرخ (۱۳۹۷). تحلیل و بررسی میزان مشارکت زنان در حفظ و مدیریت محیط زیست شهری، چهارمین کنفرانس بین‌المللی مهندسی محیط زیست با محوریت توسعه پایدار، تهران.

موسی پور، سیده کوثر؛ امیر نعیمی و روح الله رضایی (۱۳۹۶). نقش رفتار زیست محیطی در پایداری محیط زیست، اولین همایش اندیشه‌ها و فناوری‌های نوین در علوم جغرافیایی، زنجان، گروه جغرافیای دانشگاه زنجان.

نظری، سارا و علیرضا نظری (۱۳۹۸). بررسی عوامل مؤثر بر قصد خرید محصول سبز بر اساس ترکیبی از تئوری رفتار برنامه ریزی شده، نگرانی زیست محیطی و دانش زیست محیطی، کنفرانس بین‌المللی ایده‌های نوین در مدیریت حسابداری، اقتصاد و بانکداری، تهران - مرکز همایش سازمان مدیریت صنعتی، شرکت همایش آروین البرز.

نعمت الهی، سیده ساره و محمد حسن صیف (۱۳۹۸). پیش بینی تغییرات رفتار دوستدار محیط زیست دانش آموزان دوره متوسطه دوم از طریق نگرانی، نگرش و دانش زیست محیطی، نخستین کنفرانس ملی علوم انسانی و توسعه، شیراز، دانشگاه پیام نور استان فارس - مرکز توسعه آموزشهای نوین ایران (متانا).

یزدانی آرانی، مائده و محمدجواد امیری (۱۳۹۸). نیاز سنجی دانش محیط زیستی برای آموزش مدیریت پسماند (مورد مطالعه کارکنان شرکت ندای بلند توسعه (می‌شان))، چهارمین همایش بین‌المللی افق‌های نوین در علوم کشاورزی، منابع طبیعی و محیط زیست، تهران، انجمن افق نوین علم و فناوری.

منابع انگلیسی

- Abdala, G.A., Meira, M.D.D., Rodrigo, G.T. (2020). Religion, Age, Education, Lifestyle, and Health: Structural Equation Modeling. *J Relig Health*. 12(4):46-56.
- Azosina, J (2013). Factors affecting lifestyle and consumption of green product. *Journal International Journal of Sexuality and Gender Studies*. 22(6):234-243.
- Cassandra E. DiRienzo, Jayoti Das (2019). Women in government, environment, and corruption, *Environmental Development*. 30:103-113.
- Cox, J.R. (2010). *Environmental Communication and the Public Sphere*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Gagnidze, Ineza (2018) "The role of international educational and science programs for sustainable development (systemic approach)", *Kybernetes*, Vol. 47 Issue: 2, pp.409-424, <https://doi.org/10.1108/K-03-2017-0114>.
- Hardan-Khalil Kholoud, (2019). Factors Affecting Health-Promoting Lifestyle Behaviors Among Arab American Women. *Journal of Transcultural Nursing*. 12(8): 136-147.
- Mago, P. and Gunwal, Isha (2019). Role of Women in Environment Conservation. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract>.
- Mahour, Kanhiya (2016). "Role of Women in Environment Conservation." *Journal of Advanced Laboratory Research in Biology*. 2(1):17-26.
- Papavasileiou Vasileios, Eleni Nikolaou, Nikos Andreadakis, Yota Xanthacou, Dimitrios Matzanos, Maria Kaila (2020). THE CONTRIBUTION OF WOMEN IN ENVIRONMENTAL PROTECTION WITHIN THE

CONTEXT OF LOCAL SUSTAINABLE DEVELOPMENT. International E-journal of Advances in Social Sciences. 5(15).

- Raimi, Morufu and Suleiman, Romoke Monsurat and Odipe, Oluwaseun E. and Tolulope, Salami John and Oshatunberu, Modupe and Olalekan, Awogbami Stephen and Makanjuola, Christiana Bosede (2019). Women Role in Environmental Conservation and Development in Nigeria.” Journal of Advanced Laboratory Research in Biology. 6(7): 40-48.
- Rezghi Shirsavar, H., Salami, N. Prioritizing effective factors in training environmental concepts based on teaching models in higher education of Iran. Int. J. Environ. Sci. Technol. 20, 5945–5956 (2023). <https://doi.org/10.1007/s13762-023-04859-z>
- Wu En, Jing-Qi Cheng (2019). Study on the Environmental Education Demand and Environmental Literacy Assessment of Citizens in Sustainable Urban Construction in Beijing. Sustainability. 2(1):241.

Investigating norms and social cohesion affecting the green lifestyle in urban housewives

Omolbanin Kargar Falah¹

Department of Sociology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran

Habibolah Karimiyan²

*Assistant Professor, Department of Sociology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran.
(Corresponding author)*

Mansour Sharify³

Assistant Professor, Department of Sociology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran

Abstract: *Today, the destruction of the environment and its related issues have caused societies to move more towards the preservation of the environment, meanwhile, the institutionalization of the green lifestyle among housewives plays an important role in preserving the environment. The present study was conducted with the aim of investigating the norms and social cohesion affecting the green lifestyle in urban housewives. The method of the current research was a survey and the data collection tool was a questionnaire. The statistical population of this research was all housewives living in Tehran city, which was selected by multi-stage cluster sampling method, first 4 districts, and then 2 districts from each district, 2 neighborhoods from each district, and 2 blocks from each neighborhood. Random face and then the contacts were selected from the blocks as available. Based on Cochran's formula, 250 people were selected from each region and a total of 1250 people were selected at the error level of 5%. Data analysis was done by regression and SPSS software. Finally, the results showed that there is a significant and positive relationship between social cohesion and green lifestyle.*

Keywords: *green lifestyle, social norms, social cohesion.*

¹ Email: h.amiran@yahoo.com

² Email: habibkarimian@yahoo.com (Corresponding Author)

³ Email: m.sharifi@yahoo.com